

PROSPECTIVE INFORMATION TECHNOLOGIES TEACHERS' REFLECTIVE THINKING LEVELS IN THEIR BLOGS

(BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BLOGLARINDA
KULLANDIKLARI YANSITICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİ)

Harun ÇİĞDEM¹
Adile Aşkın KURT²

ABSTRACT

This qualitative study aims to investigate which levels of reflective thinking are used by the prospective Information Technologies teachers while they are writing their blog postings. Twenty undergraduate students who took the “Teaching Practicum” course from Computer Education and Instructional Technologies Department in the Spring Semester, 2010- 2011 at Faculty of Education at Uludağ University participated in the study. Prospective teachers kept blog postings each week throughout a whole semester for their activity reports of Teaching Practicum course. The qualitative analysis of blog postings which had shown that prospective teachers wrote down their impressions about the teachers and other prospective teachers in the schools they went, at mostly understanding level while they wrote down their own activities at mostly reflection or critical reflection level..

Keywords: Blog, teaching practicum, reflective thinking, prospective Information Technologies teacher.

ÖZET

Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmanın amacı Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının blog gönderilerinde hangi yansıtıcı düşünme düzeylerini kullandıklarını belirlemektir. Araştırmaya 2010-2011 eğitim öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde öğrenim gören ve Öğretmenlik Uygulaması dersine kayıtlı 20 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersi etkinlik raporları için bir dönem boyunca her hafta blog gönderisi yazmışlardır. Yazılan blog gönderileri betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmen uygulaması için gittikleri okullarda uygulama öğretmenlerinin ya da diğer öğretmen adayları hakkında izlenimlerini aktardıkları blog gönderilerinde daha çok anlama düzeyinde yazılar yazdıkları, kendi etkinlikleri hakkında yazdıkları blog gönderilerinde ise yansıtma ve eleştirel yansıtma düzeyinde yazılar yazdıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Blog, öğretmenlik uygulaması, yansıtıcı düşünme, Bilişim Teknolojileri öğretmen adayı.

¹ Dr. Öğ. Ütğm., Kara Kuvvetleri Astsubay Meslek Yüksekokulu, Elektrik ve Elektronik Bölümü, Bilgisayar Teknolojisi Programı, Balıkesir, Türkiye.

E-posta: hcigdem@gmail.com

² Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Eskişehir, Türkiye.

E-posta: aakurt@anadolu.edu.tr

SUMMARY

Introduction

New generations should not learn only the past and today but also improve projections related to their future because of scientific and technological changes (Gültekin, 2012). Education system teaches students how to deal with well-defined problems. However, in the future, students will be professionals and they will face the challenge of dealing with ill-defined problems without any prior solution so they will need to respond with an active and reflective response (Schön, 1987). In this context, reflection is believed to be an important prerequisite (Moon, 1999) so engagement in reflective activities in order to learn new ideas and to sustain professional growth after the school is important for prospective teachers (Lee, 2005).

Reflection is believed to be an *active, persistent, and careful consideration of any belief or supposed form of knowledge* (Dewey, 1933). Reflective thinking is defined as cognitive inquiry which leads to the development of alternative routes and the production of new knowledge (Ekiz, 2006) and results of reflective thinking are shared as experiences (Semerci, 2007). According to Mezirow (1991) reflective thinking has three categories: “content”, “process” and “critical reflection”.

Kember et al.(1999) modified Mezirow’s (1997) model and developed new coding categories; which are “habitual action”, “understanding”, “reflection” and “critical reflection”. Habitual action is an activity which is performed automatically or with little conscious. Understanding is defined as learning and reading without relating to other situations (Kember et al., 1999; Lim, 2011; Thorpe, 2004). Reflection is active, persistent and careful consideration of any beliefs or assumptions in our consciousness. Critical reflection makes us become aware of why we perceive, think, feel, or act as we do (Leung and Kember, 2003). Kember, McKay, Sinclair and Wong (2008) used these categories in order to determine levels of reflective thinking in students’ writings. To classify a piece of writing as showing critical reflection, there should be evidence of a change in perspective over a fundamental belief (Kember, Leung, Jones and Loke, 2000).

Liou (2001) expresses that critical reflection is important for teachers to be aware of their learning progress. However, reflection is not a common professional behavior among teachers despite its ability to improve teaching (Gelter, 2003). Teacher education programs should prepare teachers as reflective teachers (Tok, 2008). There are a lot of activities, including diaries, journals, portfolios, etc. in order to improve prospective teachers’ reflection (Demirel, 2003; Kızılkaya and Aşkar, 2009; Kim, 2005; Saban, 2004; Ünver, 2003) but these activities do not guarantee to improve reflection (Mewborn, 1999).

In teacher education, reflective journal, which is used as a personal reflection tool to report activities, experiences and behaviors (Moon, 2006), is preferred by educators (Dechert, 2007; Tok, 2008). With keeping journals, students can see their learning progress, they can understand their own learning, they can take responsibilities (Thorpe, 2004), and improve thinking methods and learning

performance (Moon, 1999; Wilson and Jan, 1993). In addition to journals, prospective teachers' reflections can be shared by others by using web blogs (Xie and Sharma, 2004) which can be described as an online personal reflection diary (Leslie, 2008).

Main objective of this qualitative study is to investigate which levels of reflective thinking are used by the prospective information technologies teachers in their blog postings.

Method

The participants of this study are 20 prospective IT teachers in Computer Education and Instructional Technologies Department in Faculty of Education, Uludağ University taking "Teaching Practicum" course in Spring Semester, 2010-2011. Information related to preparing reflective thinking activities was given to the participants. Activity reports were written about classroom management and teaching methods of observed teachers, other prospective teachers or own experiences through blog media. Prospective teachers kept blogs each week throughout a whole semester. To support prospective teachers' reflective thinking process, directed questions were asked (Wilson and Jan, 1993).

After completion of activities, descriptive analysis was conducted (Miles & Huberman, 1994; Strauss & Corbin, 1990; Yıldırım & Şimşek, 2006) with coding schema which consisted of four categories suggested by Kember et al. (2008) in order to reflect prospective teachers' reflective blog postings effectively. During blog postings analyses process data reduction, data organization, data coding, drawing conclusion and verification steps have been utilized (Creswell, 2008; Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım and Şimşek 2006). To examine reliability, the formula suggested by Miles and Huberman (1994) was applied (i.e. reliability = number of agreements / total number of agreements + disagreements). The findings revealed better than 83 % inter-coder reliability suggesting that coding procedure was reliable (Fraenkel and Wallen, 2006). In the study code names like BT1, BT2, and BT3 were used.

Results

At the end of the semester, prospective teachers wrote 158 blog postings about others' or their own classroom management and teaching methods. The qualitative analysis indicated that prospective teachers expressed their impressions about teachers and other prospective teachers mainly at understanding level while they wrote about their own activities mostly at reflection or critical reflection level.

Discussion

Results of this study showed that prospective teachers wrote blog postings about teaching methods of others at mostly understanding level. This finding is consistent with study of Absalom and Leger (2011), Hall and Davison (2007), Killeavy and Moloney (2010), Luik, Voltri, Taimalu and Kalk (2011), Minnot (2008), O'Connell and Dymont (2004), Savran Gencer (2008), Wessel and Larin

(2006) and Yang (2009). However, the findings of the current study do not support the previous research studies (Chu, Chan and Tiwari, 2012; Sumsion and Fleet 1996; Williams Wessel, Gemus and Foster-Seargeant, 2002) which found that students wrote their journals at critical reflective level. Some studies (Barret, 2010; Chang and Chang, 2011; Hramiak, Boulton and Irwin, 2009; Korkmazgil, 2009; Xie, Ke and Sharma, 2008) have found that reflective thinking is improving by writing journals and prospective teachers can be reflective practitioners by the time (Perscbach, 2006).

In the blog postings of prospective teachers' own teaching methods, reflective writings at understanding, reflective and critical reflective level were found. Prospective teachers are more ready to criticize their own teaching methods or knowledge than those of others. This finding is consistent with study of Chu, Chan and Tiwari (2012), Luik, Voltri, Taimalu and Kalk (2011), Sumsion and Fleet (1996); Williams Wessel, Gemus and Foster-Seargeant (2002) which suggest that students write journals at mostly critical reflective level.

Conclusion

This study can provide information about how prospective teachers reflect about others' and their own teaching methods. It is important to improve prospective teachers' reflective thinking skills. Further research is needed to advance our knowledge about strategies for blogging to promote reflective thinking skills.

GİRİŞ

Bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişimler, toplumların yapısını değiştirmekte, toplum yapısında meydana gelen değişimler ise yetişmekte olan kuşakların yalnızca geçmişi ve bugünü değil; geleceği de kavramasını zorunlu kılmakta (Gültekin, 2012) ve bireyleri düşünme ve problem çözme yollarını değiştirmeye zorlamaktadır. Schön (1987), eğitim kurumlarında verilen derslerde öğrencilerin genel olarak tek bir çözümü olan ve her zaman “iyi tanımlanmış” problemlere karşı hazırlandıklarını, oysa bunun yerine karmaşık ve “tam tanımlanamamış” problemlerle başa çıkabilmeleri için yansıtma becerileri gelişmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin karşılaşacakları problemleri tanımlamaları ve çözebilmeleri (Dewey, 1933) ayrıca farklı durumlara uyum sağlayabilmeleri (Schön, 1987) için yansıtıcı düşünceleri önemli bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yansıtıcı düşünme derin ve anlamlı öğrenme, problem çözme için önemli bir önkoşul olarak görülmektedir (Moon, 1999).

Yansıtıcı düşünme kavramının temellerinin pragmatik felsefeye dayanan ilerlemecilik akımının öncülerinden John Dewey’in ortaya atmış olduğu yansıtma kavramından doğduğu görülmektedir. Yansıtma, karşılaşılan problemlere çözümler bulmada ve sağlıklı kararlar vermede bireylere yardımcı olduğu için öğrencilerin ve öğretmenlerin geliştirmesi gereken önemli bir yetenek ya da bilişsel bir davranıştır (Dewey, 1933; Schön, 1987; Ünver, 2003). Öğretmenlerin kendi deneyimleri hakkında daha iyi yansıtma yapabilmeleri için sınıf içi deneyimlerine farklı açılardan bakmalarını, farklı alternatifler düşünmelerini sağlayan yansıtıcı düşünme önemli bir özellik olarak görülmektedir (Lee, 2005). Bir başka deyişle öğretmenlerin daha iyi yansıtma yapabilmeleri için yansıtıcı düşünme becerilerine ve kendini değerlendirebilme özelliklerine ihtiyaçları olduğu söylenebilir (Liou, 2001). Dewey (1933)’e göre yansıtıcı düşünme, uygulayıcıların pratik sorunlarıyla ilgilenen, bunlara uygun ve gerçekçi çözümler üretmeye çalışan etkin, amaçlı ve istikrarlı düşünme sürecidir. Yansıtıcı düşünme, yeni bilginin üretilmesine ve alternatif yolların geliştirilmesine öncülük edecek bilişsel sorgulama olarak da tanımlanmaktadır (Ekiz, 2006). Semerci (2007)’ye göre yansıtıcı düşünme, kuramsal bilgi ve uygulama arasında bir köprü görevi gören, duyguların bireylerin zihinsel işlemlerine destek sağladığı, etkin, kararlı bir yaklaşım ile her türlü problemi çözebildiği ve ortaya çıkan sonuçların deneyim olarak paylaşılabilirdiği bir düşünme şeklidir.

Mezirow (1991)’a göre yansıtma; içeriği yansıtma, işlemi yansıtma ve varsayımsal yansıtma olmak üzere üç aşamalıdır. İçeriği yansıtma aşamasında problem tanımlanır, işlemi yansıtma aşamasında problem çözme yolları sınıflandırılır. Varsayımsal yansıtma aşamasında ise, var olan problemin ilk tanımlaması yapılırken kullanılan varsayımlara, değerlere ve inanışlara odaklanılır. Mezirow (1997)’un daha sonraki çalışmalarında geliştirdiği alışkanlık, anlama, yansıtma ve eleştirel yansıtma düzeylerinden oluşan yansıtma modeli yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemede kullanışlı bir hiyerarşik yapı sunmaktadır. Bu

modelin en alt basamağı davranışların düşünülmeden ya da yapılırken sorgulanmadan rutin olarak yapıldığı *alışkanlık davranışı (habitual action)* düzeyidir. Öğrenenler bir davranış sergilerken veya bir karar verirken eski bildiklerinden yararlandığı için bu basamak yansıtıcı olmayan davranışları barındırır. *Anlama (understanding)* düzeyi alışkanlık davranışı düzeyinin bir üst basamağında bulunur, bu basamakta öğrenci anladığı gibi davranır. Bu durum bağlamı kapsar ancak kişisel anlamlar ile öğrenmeyi geliştirecek uygulamalar içermez. Bu aşamada öğrenci bazı düşünceler üretse bile düşüncelerini değerlendiremez (Kember, Jones, Loke, McKay, Sinclair ve Tse, 1999; Lim, 2011; Thorpe, 2004). Öte yandan yansıtıcı olarak tanımlanan bir davranış, problem ya da bir durumun sonucunda bir düşüncenin ya da davranışın tekrar değerlendirilmesini içerir. Yansıtıcı davranışlar, *yansıtma (reflective)* ve *eleştirel yansıtma (critical reflective)* düzeylerini içerir. Öğrenciler yansıtma davranışı içine girdikleri zaman, öğrenme deneyimlerini gözden geçirirler; aynı zamanda problemlere birden fazla çözüm yolu üretirler. Eleştirel yansıtma ise davranışlarının altında yatan nedenleri veya varsayımları sorgularken ortaya çıkar. Bu nedenle eleştirel yansıtma düzeyi, yansıtmanın en fazla meydana geldiği basamaktır; ancak bireylerde çok sık görülmeyebilir (Kember, Leung, Jones ve Loke, 2000). Bununla birlikte, eleştirel yansıtma basamaklar hâlinde oluşmakta ve birden ortaya çıkmamaktadır (Thorpe, 2004). Yukarıda bahsedilen Mezirow (1997)'ün önerdiği yansıtıcı düşünmenin dört düzeyi Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yansıtıcı Düşünmenin Dört Düzeyi

Yansıtıcı Olmayan Davranışlar	<p><i>Alışkanlık:</i> Öğrenen, rutin olarak ve sıklıkla yaptığı etkinlikleri çok fazla düşünmeden yapar.</p> <p><i>Anlama:</i> Öğrenen, bağlamsal sınırları içerisinde kişisel önemini sorgulamadan bilgiyi anlamak ve uygulamak için hareket eder.</p> <p><i>Yansıtma:</i> Öğrenen, problem çözme sürecini değerlendirerek problemi çözmek için en iyi yol konusunda karar verir. Ancak inançlarına dayanan varsayımları yeniden değerlendirmez.</p> <p><i>Eleştirel Yansıtma:</i> Öğrenen, düşünceleri ve eylemleri (nedenleri, etkileri), altında yatan varsayımların ışığında değerlendirir</p>
Yansıtıcı Davranışlar	

Kaynak: Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New Directions for Adult & Continuing Education*, 74, 5–12.

Yansıtıcı düşünme becerisinin geliştirilebilir olduğu ve yansıtıcı düşünmenin öğrenilmesinin gerekliliği konusunda alanyazında görüş birliği olduğu söylenebilir (Gelter,2003, Tok, 2008, Ünver 2003). Öğrencilerin yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmek ve yansıtmayı öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerinin bir aracı olarak kullanmalarını sağlamak için eğitim kurumlarına ve öğretmenlere öğretim çalışmalarında yansıtıcı etkinliklere yer vermeleri önerilmektedir (Tok, 2008). Yansıtma becerilerini geliştirici etkinlikler ile öğretmen, öğrencilerinin öğrenme gereksinimlerine, ilgilerine, yeteneklerine ve tutumlarına ilişkin bilgi edinebilir. Ayrıca öğretmen, yansıtıcı düşünerek öğrencilere uygun öğrenme materyalleri sunabilir ve öğrencileri öğrenme sürecinin karar alma boyutuna dâhil ederek kendilerine güven duymalarını sağlayabilir (Ünver, 2003). Bu bağlamda öğrencilerin yansıtma becerilerini geliştirmek için öğrenme günlükleri, sorgulama, soru sorma, özet yazma, değerlendirme, nedenleme, seçenek çizelgesi hazırlama, karşılaştırma yapma, kendini ifade etme, süreci anlatma, kendini değerlendirme, yansıtıcı günlük tutma, hayal gücünü kullanma, grup tartışmaları yapma gibi etkinlikler kullanılabilir (Demirel, 2003; Kızılkaya ve Aşkar, 2009; Kim, 2005; Saban, 2004; Ünver, 2003).

Öğrenenlerin yansıtıcı düşünme ve yansıtma becerilerini geliştirmek için birçok etkinlik bulunmasına rağmen öğretmen adaylarının yansıtma yapmaları için etkinlik düzenlemeleri, yansıtmanın ortaya çıkacağını garanti etmemektedir (Mewborn, 1999). Öğretmen eğitiminde özellikle öğretmen adaylarının öğrenme işlemlerini, stratejilerini yansıtma olanağı buldukları öğretmenlik uygulamalarında yansıtıcı günlük yazma etkinliğinin (Dechert, 2007; Tok, 2008) tercih edildiği söylenebilir. Günlük, bireyler tarafından olayları ve deneyimleri kaydetmek için kullanılan kişisel yansıtma aracıdır (Moon, 2006). Alanyazında “yansıtıcı günlük”, “günlük”, “öğrenme kayıtları”, “yansıtıcı yazılar”, “öğrenme günlüğü” gibi kavramlar düşünceleri, yansıtmaları, duyguları ve eylemleri kaydetmek amacıyla benzer anlamda kullanılmaktadır.

Öğretme-öğrenme etkinliklerinde günlük tutmanın amaçları; öğrenme sürecini kaydetmek, öğrencilerin kendi öğrenme işlemlerini anlamalarını sağlamak, öğrencilerin öğrenme işleminde sorumluluk almalarını ve öğrenme işlemine etkin olarak katılımlarını artırmak (Thorpe, 2004), öğrencilerin öğrenme kalitesini, yansıtma yeteneğini, düşünme becerilerini ve öğrenme performansını geliştirmek olarak sıralanabilir (Moon, 1999). Öğrenme günlüklerinin, öğrencilerin yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir (Ünver, 2003) çünkü öğrenciler yazarlarken, öğrenme süreçleri hakkında düşünürler ve bunun bir sonucu olarak nasıl öğrendiklerini öğrenirler. Bu nedenle öğrenme günlükleri, öğrencilerin öğrenmelerini yansıtmaları, böylece daha etkili, güçlenmiş öğrenciler olmalarına yardım eden faydalı bir etkinliktir (Wilson ve Jan, 1993).

Günlük tutmanın elle yazma, ses kaydına alma, kelime işlemci programı ile yazma, internet üzerinde blog aracılığı ile yazma gibi çok farklı yolları bulunmaktadır. Bu yollardan biri olan blog teknolojisinin kişilerin gözlemlerini ve yorumlarını internet üzerinden paylaşabildikleri ve diğer teknolojilere göre günlük yazmaya daha uygun, kullanımı kolay bir sistem olduğu söylenebilir (Xie ve

Sharma, 2004). Aynı zamanda bloglar, internet üzerinde tutulan kişisel günlükler olarak tanımlanabilir (Leslie, 2008). Son zamanlarda öğrencilerin yansıtma becerilerini geliştirme ile ilgili yapılan çalışmalarda özellikle bilgisayar aracılığıyla iletişim ve bloglar, araştırma konularının başında gelmektedir. Buradan hareketle, araştırmada “öğretmen adaylarının bloglarında kullandıkları yansıtıcı düşünme düzeyleri nedir” sorusuna cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Bu başlık altında, araştırma sürecinde izlenecek yöntemi somutlaştırmak amacıyla; araştırma modeli, katılımcılar, araştırmanın gerçekleştiği ortam, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırma Modeli

Bilişim Teknolojileri (BT) öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde blog aracılığı ile tuttıkları günlüklerdeki yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemeye yönelik olan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerine göre düzenlenmiştir. Bir dönem boyunca süren uygulamada veriler öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersi için her hafta blog aracılığı ile hazırladıkları etkinlik raporlarından elde edilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları 2010–2011 öğretim yılı bahar döneminde Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümüne (BÖTEB) devam eden ve Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 20 öğretmen adaydır. Katılımcıların üçü kız, 17’si erkektir.

Ortamın Hazırlanması ve Uygulama

Bu çalışmada blog sitesi oluşturmak için www.e-materyal.com/bote2011 alan adı alınmış ve alana Türkçe Wordpress yazılımı kurularak Öğretmenlik Uygulaması Günlükleri başlığı ile blog sitesi oluşturulmuştur (Resim 1).

Resim 1: www.e-materyal.com/bote2011 Web Sayfasının Görünümü

Siteye üye olmayan kişilerin yazıları görmemesi amacıyla gerekli eklenti yüklenmiştir. Katılımcılar siteye üye olmuşlar ve araştırmacılar tarafından katılımcılara yazar rolü verilmiştir. Uygulama 2010–2011 bahar yarıyılında Öğretmenlik Uygulaması dersinde gerçekleştirilmiştir. Bu dersin seçilmesinin nedeni ders için hazırlanacak raporlar ile öğrencilerin diğer derslere göre uygulamaları hakkında daha fazla yansıtma yapabileceklerinin düşünülmesidir. Araştırmada öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında her hafta belirlenen etkinlik hakkında raporunu blog ortamında hazırlayarak arkadaşları ile paylaşmışlar ve dersin öğretim elemanına sunmuşlardır. Araştırma kapsamında öğrencilerin yansıtıcı düşünme süreçlerini desteklemek amacıyla yönlendirici soru sorma yolu (Wilson ve Jan, 1993) benimsenmiş ve öğretmen adaylarının gerçekleştirdikleri etkinliklerin raporlarını yazmaları için çizelgeler oluşturulmuştur.

“Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Çizelgesi” ile öğretmen adaylarından öğretmenlik uygulaması derslerinde gözlemledikleri uygulama öğretmenlerinin ya da dersi anlatan bir başka öğretmen adayının uyguladığı etkinliği değerlendirmeleri istenmiştir. Bu çizelgenin sonunda yer alan iki adet açık uçlu sorudan birincisi ile uygulama öğretmeninin ya da dersi anlatan öğretmen adayının etkinlik hakkındaki görüşlerini; ikinci soru ile etkinlik hakkındaki kendi düşüncelerini aktarmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarından “Ders Gözlem Çizelgesi” kullanılarak, uygulama öğretmenlerinin ya da dersi anlatan bir başka öğretmen adayının dersi nasıl organize ettiğini ve dersi nasıl geliştirdiğini gözlemleyerek yazmaları istenmiştir. Öğretmenlik Uygulaması dersinde her öğretmen adayından en az üç dersi kendi başına yürütmesi ve “Ders Planı Hazırlama, Sunma ve Değerlendirme Çizelgesi” ile ders sonrasında yönettiği derse ilişkin değerlendirmelerde bulunması istenmiştir. Örnek çizelge görüntüsü Resim 2’de yer almaktadır.

FORM 2 – FORM 3- Öğretmenin / Öğretmen Adayının dersi anlatışının değerlendirilmesi
Güncelleme: Mar 1st, 2011

FORM 2

Gözlenen Öğretmen	Sınıf	Tarih
Ünite Adı	Ünite No	Öğrenci Sayısı
Etkinlik Adı	Etkinlik No	Ders Süresi

1. Öğretmenin etkinlik uyguladığı bir dersi kendinize gözlem için seçiniz. Aşağıdaki ölçütleri kullanarak **etkinliği** değerlendiriniz. Cevabınızı mutlaka özenle **açıklayınız**. Açıklarken kendinizi öğretmenin yerine koyunuz siz olsaydınız neler yapardınız – nasıl yapardınız açıklayınız.

Ölçütler	Açıklama
1. Etkinliğin başında belirtilen kazanımlara ne derece ulaşıldı?	
2. Öğretmen kitabındaki etkinliğin dikkat çekme kısmı öğretmen tarafından nasıl uygulandı?	
3. Etkinliğin dikkat çekme kısmı öğrencilerin dikkatinin çekilmesine olanak verdi mi? Öğrencilerin katılımı nasıldı?	
4. Öğretmen kitabındaki etkinliğin işleniş kısmı öğretmen tarafından nasıl uygulandı?	
5. Öğrenciler dersin işleniş kısmında belirtilenlere ne derece katıldı?	
6. İşleniş kısmı öğrencilerin ilgisini çekti mi?	
7. Etkinliğin değerlendirme nasıl uygulandı.	

Sayfalar
Bloglar
Etkinlik Planı için TIKLAYINIZ
FORM 1 – Okul Kaynakları
FORM 2 – FORM 3- Öğretmenin / Öğretmen Adayının dersi anlatışının değerlendirilmesi
FORM 4- Ders Planı Hazırlama Sunma ve Değerlendirme
FORM 5 – Okul müdürünün faaliyetlerinin gözlenmesi
FORM 6

Resim 2: Çizelge Örneği Görüntüsü (Ders Gözlem Çizelgesi)

BT öğretmen adaylarının yazdıkları blog gönderileri araştırmacılar tarafından Resim 3’te yer alan ekran görüntüsü şeklinde görüntülenmiştir.

Başlık	Yazar	Kategoriler	Etiketler	Tarih
16 Mayıs (Öğretmen adayları için) Form 2-3		2 – Ders Gözlem (Öğretmen), 3 – Ders Gözlem (Öğretmen Adayı)	Etiket Yok	03.06.2011 Yayınlanmış
/ Öğrenci Gözlem Tekniği		7 – Öğrenci Gözlem Etkinliği	Etiket Yok	31.05.2011 Yayınlanmış
/ Ders Planı Hazırlama Sunma ve Değerlendirme		4 – Kendi Anlattığım Ders Hakkında	Etiket Yok	30.05.2011 Yayınlanmış
/ Ders Planı Hazırlama Sunma ve Değerlendirme		4 – Kendi Anlattığım Ders Hakkında	Etiket Yok	30.05.2011 Yayınlanmış

Resim 3: Gönderilerin Yönetici Ekranında Görüntüsü

Verilerin analizi

Bu araştırmada Strauss ve Corbin (1990'dan aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2006) betimsel çözümleme ve içerik çözümlemesi olarak önerdiği iki veri çözümleme türünden biri olan betimsel çözümlemeden yararlanılmıştır. Betimsel çözümleme, araştırma konusuna ilişkin alanyazında kavramsal ve kuramsal olarak yeterli açıklamanın olduğu durumlarda kullanılmaktadır. Betimsel çözümlemeye göre, verilerin betimlenmesinde alanyazın değerlendirmesi çerçevesinde araştırmacı birtakım genel temalara ulaşır ve araştırma sorularıyla ilişkili öneriler ortaya koyar. Betimsel çözümleme, araştırma sorusunun ortaya koyduğu konulara göre; verilerden alınan doğrudan alıntılar ile bulgular düzenlenip yorumlanarak okuyucuya sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu araştırmadaki betimsel çözümlemelerde BT öğretmen adaylarının blog gönderilerindeki yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemek amacıyla Mezirow (1997)'un çalışmasını temel alan Kember, McKay, Sinclair ve Wong. (2008) tarafından önerilen alışkanlık, anlama, yansıtma ve eleştirel yansıtma kategorilerinden oluşan kodlama şeması kullanılmıştır.

Verilerin çözümleme süreci; verilerin yazılı forma dökülmesi, verilerin çözümleme için düzenlenmesi, bütün verilerin gözden geçirilmesi, verilerin kodlanması, verilerin kodlama (tema) anahtarlarına kodlanması, kodlamaların (temaların) karşılaştırılması ve doğrulanması, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanması aşamaları ile gerçekleştirilmiştir (Creswell, 2008; Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek 2006).

Kodlamaların (temaların) karşılaştırılması ve doğrulanması aşamasında kodlayıcılar arası güvenilirlik Miles ve Huberman'ın önerdiği (1994) kodlayıcılar arası görüş birliği formülü aracılığıyla hesaplanmış ve kodlamanın güvenilirliği %83 olarak elde edilmiştir. Alanyazında güvenilirlik sonucunun en az %70 olması durumunda değerlendiriciler arası güvenilirliğin sağlanabileceği (Miles ve Huberman, 1994), eğitim araştırmalarında ise oranın en az %80 (Fraenkel ve Wallen, 2006) olması gerektiği belirtilmektedir. Verilerin sunumunda gizliliği

sağlamak ve etik kurallara uymak açısından katılımcıların isimleri kullanılmamış ve araştırmacılar tarafından her katılımcı için belirlenen “kod isimler” kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, BT öğretmen adaylarının bloglarında yer alan ifadelerin yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemek amacıyla çizelgelerde yer alan sorulara göre sınıflandırma yapılmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin yorumlanmasını kolaylaştırmak için frekansları belirlenmiştir. Araştırma kapsamında BT öğretmen adaylarının yazmış oldukları “Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Çizelgesi”, “Ders Gözlem Çizelgesi” ve “Ders Planı Hazırlama, Sunma ve Değerlendirme Çizelgesi” kullanılarak hazırlanan 158 blog gönderisi betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir.

Öğretmen adayları tarafından yazılan ve araştırmada kullanılan blog gönderileri Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Blogları, Ders Gözlem Blogları, Ders Planı Hazırlama, Sunma ve Değerlendirme Blogları olacak şekilde sınıflandırılarak analiz yapılmış ve bulgular bu sınıflandırmaya göre oluşturulmuştur.

Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Bloglarının Analizi

Blog gönderilerinde yer alan ifadeler öncelikle çizelgedeki sorulara göre ayrılmış ve yazılan ifadeler yansıtıcı düşünme düzeylerine göre analiz edilmiştir. Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Çizelgesi’nde yer alan “Dersin işleniş kısmı öğrencilerin ilgisini çekti mi?” ve “Ders öğrenci merkezli oldu mu?” gibi soruların doğası gereği yansıtma yapmanın olanaklı olmadığı belirlendiğinden 102 blog gönderisinde geçen ifadeler analiz edilmiştir. Bu ifadelerin kategorilere ve yansıtıcı düşünmenin düzeylerine göre frekansları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Bloglarının Yansıtıcı Düşünme Düzeylerine Göre Dağılımları

Kategori	Alışkanlık	Anlama	Yansıtma	Eleştirel Yansıtma
Dersin kazanımlarına ulaşma	7	85	8	-
Dikkat çekme nasıl yapıldı	9	84	8	-
Öğrencilerin dikkatini çekme	5	83	13	-
Dersin işlenişi	5	85	11	-
Öğrenci katılımı	7	85	9	-
Öğrenci ilgisini derse çekme süreci	14	78	9	-
Değerlendirme	7	92	2	-
Değerlendirmeye öğrenci katılımı	12	82	5	-
Öğrencilerin etkin olma durumu	15	81	5	-
Öğrencilerin dersten hoşlanma durumu	12	80	9	-
Öğrenciyi merkeze alma	14	76	11	-
Zamanı ayarlama	5	94	2	-
Toplam	122	1005	92	-

Tablo 2’de görüldüğü gibi BT öğretmen adaylarının ifadelerinin büyük bir çoğunlukla ($f=1005$) kişisel deneyimlerini ilişkilendirmeden ya da gerçek uygulamalarla ilişki kurmadan, kuramın uygulama ile ilişkisini örneklenmeden yazıldığı ve yansıtıcı düşünmenin düzeylerinden anlama düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Örnek olarak BT1 ve BT2, öğrencilerin kazanıma ulaştığını belirtirken “*Öğrencilerin tamamına yakını belirtilen kazanıma ulaştılar.*” ve “*Tam anlamıyla ulaşıldı*” şeklinde görüş bildirmişlerdir. BT1 ve BT2’nin bu ifadeleri alışkanlık düzeyi ile ilişkilendirilmiştir. Çünkü BT öğretmen adayları izlenimlerini konuya ilişkin bir anlama belirtisi olmadan herhangi bir açıklama yapmadan, yorum katmadan kısa bir şekilde aktarmışlardır.

BT3 7. hafta yapmış olduğu etkinlikte uygulama öğretmenin dikkat çekme bölümünü açıklayarak ancak herhangi bir yorum katmadan ve gerçek hayattan örneklerle ilişkilendirmeden anlama düzeyinde “*Öğretmen adayı tarafından bir pastane örneği verilip o pastaneye bir web sayfası yapmak istediğini söyleyerek nasıl yapılacağını öğrencilere sordu. Öğrencilerden gelen cevaplara göre dersin işlenişine geçti. Çeşitli soru-cevaplarla öğrencilerin hazırbulunuşluğu yoklandı.*” şeklinde ifade etmiştir.

11. haftada BT4, derste öğrencilerin tutumunu şu şekilde ifade etmiştir;

“*Öğrenciler işlenişde verilen araba örneğine çözüm üretmeye başladılar. Yani “bir araba nasıl çalıştırılır?” sorusuna hepsi cevap vermeye çalıştı ve bu örnek onların ilgisini çekmişti. Ama sunumdaki bilgiler teorik olduğu için ve kavramları yeni öğrendikleri için biraz sıkıldılar. Öğretmen adayı öğrencilerle de çok etkileşime geçmek için soru-cevap yöntemiyle sıkılmalarını engellemeye çalıştı.*” BT4’ün, izlediği sınıfta yer alan öğrencilerin tutumunu ve BT öğretmen adayının bu durum karşısında kullandığı yöntemi nedenleriyle birlikte kuramsal çerçevede tartışarak aktardığı ifadeleri yansıtma düzeyinde değerlendirilmiştir.

Ders Gözlem Bloglarının Analizi

BT öğretmen adayları, gittikleri uygulama okullarında uygulama öğretmenin ya da ders anlatan diğer BT öğretmen adayının yönettiği dersi izleyerek “Ders Gözlem Çizelgesi”nde istenen değerlendirmeleri blog gönderilerine yazmışlardır. Ders Gözlem çizelgesinde istenen değerlendirmelerde yer alan ifadelerin içerdiği kategorilerin yansıtıcı düşünme düzeylerine göre frekansları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Ders gözlem bloglarının yansıtıcı düşünme düzeylerine göre dağılımları

	Kategori	Alışkanlık	Anlama	Yansıtma	Eleştirel Yansıtma
Öğretim Süreci	Öğretim yöntemleri kullanımı	4	66	15	-
	Zamanı verimli kullanım	10	72	2	-
	Öğrenci katılımı için etkinlik düzenleme	5	68	12	-

	Bireysel farklılıkları dikkate alma	1	72	12	-
	Sınıf düzeyine uygun öğretim araç gereç kullanımı	10	68	6	-
	Özetleme-Öğrenciye dönüt	3	74	8	-
	Yaşamla ilişkilendirme	5	67	13	-
Sınıf Yönetimi	Demokratik öğrenme ortamı	9	70	4	-
	İlgi ve güdüyü sağlama	8	70	6	-
	Kesinti ve engellemelere karşı önlem alma	7	74	4	-
	Övgü ve yaptırım kullanımı	9	73	2	-
	Dersi toparlama	13	69	2	-
	Gelecek dersle ilgili bilgi ve ödev verme	10	74	0	-
	İletişim	Öğrencilerle iletişim	11	67	7
Açıklamalar ve yönerge		12	70	3	-
Sorulan sorular		5	70	10	-
Ses tonu		12	72	-	-
Öğrencileri dinleme		11	67	7	-
Sözel dili ve beden dili		13	62	9	-
Toplam		158	1325	122	-

Tablo 3 incelendiğinde BT öğretmen adaylarının Ders Gözlem Çizelgesini kullanarak yazmış oldukları blog gönderilerinde yer alan ifadelerin büyük bir çoğunluğunun anlama düzeyinde yazıldığı belirlenmiştir.

BT5, 3. hafta izlediği derste kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerini “Öğretmen öğretim süresince sunuş yoluyla öğretim stratejisini kullandı. Süreç içerisinde soru-cevap yöntemini kullanarak öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri alındı.” şeklinde aktarmıştır. BT5’in derste kullanılan yöntem ve teknikleri sadece betimlemesi ve herhangi bir ilişkilendirme yapmaması anlama düzeyinde ele alınmıştır.

BT3 ise 7. hafta gözlediği dersin işlenişini “Öğrencilere Türkiyede evinde interneti olan kaç kişi olabileceğini sordu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar karşısında doğrusunu öğrenmeleri için internete bakmalarının yararlı olacağını söyledi. Böylece öğrenciler derse merak ettikleri konuyu araştırdıkları için onların etkin katılımını sağlamış oldu. Ayrıca arada soru-cevap şeklinde işleyerek öğrencilerin katılımını sağladı.” şeklinde aktarmıştır. BT3’ün izlediği uygulama öğretmenin, öğrencilerin derse katılımını arttırmak için ne yaptığı ve sonucunu nedenleriyle birlikte kuramsal çerçevede tartışarak aktardığı ifadeleri yansıtma düzeyi ile ilişkilendirilmiştir.

“Dönüt verme konusunda öğretmen yetersizdi, çünkü kısa kısa cevaplar ile öğrenci eksik kalan konuları anlayamadı. Ayrıca dersin etkili olmadığını şurdan anladım; uygulamaları takip ederken çoğu yerde sıkıntı yaşayan öğrenciler, ders sonunda öğretmen soru sorduğunda kimse cevap vermiyor. Ve öğrenciler dersten kaçmak için fırsat kolluyor, demek ki ders öğrencilerin ilgisini pek çekmemiş.” BT4’ün, uygulama öğretmenin yetersiz kaldığını nedenleriyle birlikte kuramsal çerçevede tartıştığı ifadeleri yansıtma düzeyi ile ilişkilendirilmiştir.

Ders Planı Hazırlama, Sunma ve Değerlendirme Bloglarının Analizi

BT öğretmen adaylarının Ders Planı Hazırlama Sunma ve Değerlendirme Çizelgesini kullanarak dönem boyunca kendilerinin anlattıkları dersler hakkında yazmış oldukları blog gönderilerinin analizi sonucunda ortaya çıkan kategoriler ve bu kategorilerde yer alan ifadelerin yansıtıcı düşünme düzeylerine göre frekansları Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Ders planı hazırlama, sunma ve değerlendirme bloglarının yansıtıcı düşünme düzeylerine göre dağılımları

Kategori	Alışkanlık	Anlama	Yansıtma	Eleştirel Yansıtma
Derse Giriş	-	11	4	-
Dikkat Çekme	-	23	10	-
Ders İçeriği	-	15	9	-
Ders İşleniş	-	22	12	3
Uygulama	-	24	5	-
Sınıf Yönetimi	-	12	16	2
Başarıları	-	15	14	1
Geliştirmem Gereken Yönlerim	-	1	4	26
Uygulamanın Kazandırdıkları	-	4	15	13
Ders Değerlendirme	-	23	10	-
Toplam	-	150	104	41

Tablo 4’te görüldüğü gibi BT öğretmen adaylarının kendilerini sınıf yönetimi konusunda eleştirebildikleri, yaşadıkları deneyimlerle ilgili yansıtma yaptıkları ve yaşadıkları deneyimlerin sonucunda geliştirmeleri gereken yönleri yazarak eleştirel yansıtma yaptıkları belirlenmiştir. BT öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin ya da diğer BT öğretmen adaylarının sınıf yönetimlerini aktarırken daha çok anlama düzeyinde ifadeler kullandıkları ancak kendileri hakkında daha fazla eleştirel ifadeler kullandıkları görülmektedir.

BT6, 4. hafta anlattığı dersin giriş kısmında yaptıklarını “*Öğrencilere bu hafta dersi benim anlatacağımı söyledim. Öncelikle ismimi söylemekle başladım. Bilmeyenler arkadaşlarından öğrendiler. Daha sonra bu hafta hangi konuyu işleyeceğimizi neler yapacağımızı söyledim. Çok fazla giriş yapmadım. Çünkü derse karşı merak uyandırmak istedim.*” şeklinde açıklayarak aktardığı için ifadeleri anlama düzeyinde değerlendirilmiştir.

BT7 ise 11. hafta anlattığı dersin giriş bölümünü “*Dersin girişinde dikkat çekme bölümünde daha önce işledikleri e-posta konusunu hatırlamalarını ve o derste bahsedilen muhtemel “her yerden gelen mailleri açmamalıyız” temasına ulaşmaya çalıştım. Bu temadan da öğrencilere sorular sorarak virüs kelimesine ulaştım. Tüm öğrenciler bu 1 2 dakikalık süreçte söz hakkı istemeseler de sınıfta konuşulanları dikkatle dinliyorlardu.*” şeklinde aktarmıştır. BT7 öğrencilerin dikkatini çekmek için yaptıklarını, hedefine ulaşmak için izlediği yolu nedenleriyle ve ortaya çıkan sonucuyla aktardığı için ifadeleri yansıtma düzeyinde değerlendirilmiştir.

BT3 7. hafta sınıf yönetiminde yaşadıklarını “*Dersin başında öğrencilere dersin örneklerle ve soru cevaplarla geçeceğini söyledim. Arada öğrencilere anlamadıkları yer olup olmadığını sordum. Değerlendirme kısmında yanlış cevaplayan öğrenciye uygun dönütü vererek yanlışını düzelttim. Onlara soruları sorarken anlayacakları bir seviyede sordum. Öğrencilerin beni duyabilecekleri şekilde onlara dersi anlattım. Onlar sorulara cevap verdiğinde onları dinledim ve güzel, aferin şeklinde uygun dönütler verdim. Sözel dili kullanırken birçok kelimeyi yanlış kullandığımı ve dil sürçmelerimin fazla olduğunu farkettim. Öğrencilere dersi anlatırken sınıfta onların beni görebilecekleri ve benimde onları görebileceğim şekilde bir yerde durdum. Beden diliyle beni anlamalarını daha kolay sağladım.*” şeklinde aktarmıştır. BT3’ün sınıf yönetimiyle ilgili yazdığı ifadeleri özellikle kullandığı sözel dilde hatalarının olduğunu fark etmesi ve özeleştirme yapması eleştirel yansıtma düzeyinde altında değerlendirilmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

BT öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersi etkinlik raporları için yazdıkları blog gönderilerinde kullandıkları yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada BT öğretmen adaylarının izledikleri uygulama öğretmenleri ve diğer BT öğretmen adayları hakkında eleştirel yansıtma yapmadıkları, kendi etkinlikleri hakkında ise eleştirel yansıtma yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Çizelgesi ile Ders Gözlem Çizelgesi kullanılarak yazılan blog gönderilerinin betimsel analizi sonucunda BT öğretmen adaylarının başkalarını değerlendirirken daha çok anlama düzeyinde ifadeler kullandıkları görülmüştür. Bu sonuçlara paralel olarak günlüklerin yansıtıcı düşünmeye etkisini inceleyen birçok çalışmada (Absalom ve Leger, 2011; Hall ve Davison 2007; Killeavy ve Moloney 2010; Luik, Voltri, Taimalu ve Kalk 2011; Minnot 2008; O’Connell ve Dymont 2004; Wessel ve Larin 2006), öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yazılarında yalnızca olayları betimsel olarak anlattıklarını ve çok az üst düzey düşünme ya da eleştirel yansıtma içerdiği bulunmuştur. Bazı çalışmalarda (Savran Gencer, 2008; Yang, 2009) tanımlayıcı yansıtmanın ya da alışkanlık ve anlama düzeyinde olan yansıtmanın, yansıtma ve eleştirel yansıtma düzeyinde olan yansıtmalardan fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak birkaç çalışmada (Chu, Chan ve Tiwari, 2012; Sumsion ve Fleet 1996; Williams Wessel, Gemus ve Foster-Sergeant, 2002) öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üst düzeyde yansıtıcı günlükler yazdıkları bulunmuştur. Bazı çalışmalar ise yansıtıcı düşünmenin bloglar yazıldıkça geliştiğini (Barret, 2010; Chang ve Chang, 2011; Hramiak, Boulton ve Irwin, 2009; Korkmazgil, 2009; Xie, Ke ve Sharma, 2008) ve belirli bir sürecin sonunda öğrencilerin eleştirel düşünme becerisini kazandıklarını (Persbach, 2006) bulgusuna ulaşmışlardır.

Araştırmada BT öğretmen adaylarının Etkinlik Gözlem ve Değerlendirme Çizelgesi ile Ders Gözlem Çizelgesini kullanarak yazdıkları blog gönderilerinde eleştirel yansıtma düzeyini kullanmadıkları belirlenmiştir. Bunun bir nedeni BT

öğretmen adaylarının blog gönderilerini dersin bir gereği olarak düşünmeleri ve blog gönderilerini yalnızca dersten başarılı olmak için yazmış olmaları olabilir. Ayrıca başka birini değerlendirerek olumlu ya da olumsuz eleştiri yapmak, BT öğretmen adaylarına zor gelmiş olabilir. Buna göre BT öğretmen adaylarının izlenimlerini aktarırken herhangi yorum yapmadıkları ve gerçek yaşamla ilişkilendirmedikleri, izledikleri öğretmenin yaptıklarını nedenlerini ya da öğrencilerin davranışlarının nedenlerini aktarmadıkları görülmektedir. Yansıtma düzeyinde yapılan aktarmalarda ise BT öğretmen adayları, izlenimlerini ve sonuçlarını nedenleri ile aktarmış ancak hiç alternatif bir yaklaşım önermemişlerdir. BT öğretmen adaylarının izlenimlerini gerçek yaşamla ya da kuramsal konularla ilişkilendirme konusunda ve izlediği derste kullanılan yaklaşım yerine farklı bir yaklaşım önerme konusunda eksikliklerinin olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının ders gözlem bloglarının yansıtıcı düşünme düzeylerine göre incelenmesinde en çok öğretim sürecine ilişkin blog gönderisi yazdıkları görülmüştür. Bunun bir nedeni öğretmen adaylarının öğretim-öğrenme sürecinde öğretim süreci boyutuna odaklanmaları ve bu sürece daha dikkat ederek önem vermeleri ancak sürecin diğer önemli boyutlarından olan sınıf yönetimi ve iletişim boyutuna daha az önem vermeleri olabilir.

Ders Planı Hazırlama, Sunma ve Değerlendirme Çizelgesi kullanılarak yazılan blog gönderileri değerlendirildiğinde, BT öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirirken yansıtıcı düşünme düzeylerinden anlama, yansıtma ve eleştirel yansıtma düzeylerini kullandıkları belirlenmiştir. BT öğretmen adaylarının gerçekleştirmiş oldukları dersin sürecine ilişkin yazılarında daha çok anlama ve yansıtma düzeyinde, geliştirmem gereken yönlerim ya da uygulamanın bana kazandırdıkları gibi daha çok genel değerlendirme yaptıkları gönderilerde ise yansıtma ve eleştirel yansıtma düzeyinde yazılar yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlara paralel olarak günlüklerin yansıtıcı düşünmeye etkisini inceleyen birkaç çalışma (Chu, Chan ve Tiwari, 2012; Sumsion ve Fleet 1996; Williams Wessel, Gemus ve Foster-Seargeant, 2002) öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üst düzeyde yansıtıcı günlükler yazdıklarını bulmuşlardır. BT öğretmen adaylarının kendi ders planlarını hazırlama, sunma ve değerlendirme yöntemlerini yazdıkları bloglar değerlendirildiğinde, kendi yöntemlerini daha çok eleştirel yansıtma yaparak değerlendirebildikleri, yaşadıkları deneyimler hakkında yansıtma yapabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

ÖNERİLER

Bu çalışma BT öğretmen adaylarından oluşan 20 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın daha fazla katılımcı ile ve farklı alanlarda uygulanması önerilebilir. Böylelikle benzer sonuçların ortaya çıkıp çıkmayacağı görülebilir. Ayrıca katılımcı sayısı fazla olduğunda yansıtıcı düşünme düzeyleri ile farklı değişkenler arasındaki ilişkiler incelenebilir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının blog gönderilerinde yazdıkları ifadelerin süreç içinde değişimleri izlenerek blog uygulamasının yansıtıcı düşünmeyi geliştirme üzerine etkisi

araştırılabilir. Araştırmada öğretmen adaylarının yansıtma yapma konusunda sorunlar yaşadıkları gözlemlendiğinden öğretmen adaylarına yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi konusunda eğitim verilmesinin etkili olacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Absalom, M., & Léger D.S. (2011). Reflecting on reflection learner perceptions of diaries and blogs in tertiary language study. *Arts and Humanities in Higher Education*, 10(2): 189-211. DOI: 10.1177/1474022210389141
- Barret, J. (2010). Blogging it: encouraging reflective thinking for architectural practice. *CEBE Transactions*, 7,(1), 38-50.
- Chang , Y.J., & Chang, Y.S. (2011): Assessing peer support and usability of blogging in hybrid learning environments, *Interactive Learning Environments*, 1-15 DOI:10.1080/10494820.2011.619889
- Chu S. K.W., Chan C. K.K., & Tiwari A. F.Y. (2012). Using blogs to support learning during internship. *Computers & Education* 58 (2012) 989–1000.
- Creswell, J. W. (2008). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.
- Dechert, D. A. (2007). *Creating a “new pedagogy” for reflection in reading education*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Graduate School of State University of New York at Buffalo (UMI No: 3291559).
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dewey, J. (1933). *How we think: a restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*. Boston, MA: D.C., Heath and Company.
- Ekiz, D. (2006). Kendini ve başkalarını izleme: Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı günlükleri [Elektronik Versiyon]. *İlköğretim Online*, 5(1), 45-57.
- Fraenkel, R.M., & Wallen, N.E. (2006). *How to design and evaluate research in education. (6th Edition)*. Newyork: McGraw-Hill International Edition.
- Gelter, H. (2003). Why is reflective thinking uncommon? [Elektronik Versiyon]. *Reflective Practice*, 4 (3), 337-344.
- Gültekin, M. (2012). Reflections to future in primary education programs in Turkey. *Journal of Education and Future*, 1, 1-20
- Hall, H., & Davison, B. (2007). Social software as support in hybrid learning environments: The value of the blog as a tool for reflective learning and peer support [Elektronik Versiyon]. *Library and Information Science Research*, 29 (2), 163–187.
- Hramiak, A., Boulton, H., & Irwin, B. (2009): Trainee teachers' use of blogs as private reflections for professional development. *Learning, Media and Technology*, 34:3, 259-269
- Kember, D., Jones, A., Loke, A., McKay, J., Sinclair, K., & Tse H (1999) Determining the level of reflective thinking from students' written journals

- using a coding scheme based on the work of Mezirow [Elektronik Versiyon]. *Int J Lifelong Educ.* 1999;18:18–30.
- Kember, D., Leung, D., Jones, A., & Loke, A. Y. (2000) Development of a questionnaire to measure the level of reflective thinking [Elektronik Versiyon]. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 25, 380-395.
- Kember, D., McKay, J., Sinclair, K., & Wong, F. K. Y. (2008). A four-category scheme for coding and assessing the level of reflection in written work [Elektronik Versiyon]. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 33(4), 369–379.
- Kızılkaya, G., & Aşkar, P. (2009). Problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerisi ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34 (154), 82-92.
- Killeavy, M., & Moloney, A. (2010). Reflection in a social place: Can blogging support reflective practice for beginning teachers [Elektronik Versiyon]. *Teaching and Teacher Education*, 26, 1070-1076.
- Kim, Y. (2005). *Cultivating reflective thinking: the effects of a reflective thinking tool on learners' learning performance and metacognitive awareness in the context of on-line learning*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pennsylvania State University, Graduate School of College of Education (UMI No:3193201).
- Korkmazgil, S. (2009). *How does blogging enhance pre-service English Language teachers' reflectivity in practicum?* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Lee, H.J. (2005). Understanding and assessing preservice teachers' reflective thinking [Elektronik Versiyon]. *Teaching and Teacher Education* 21, 699–715.
- Leslie, P. (2008). *Post-secondary students' purposes for blogging*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Memorial University, Faculty of Education (UMI No. 3324665).
- Lim, L.Y.L. (2011). A comparison of students' reflective thinking across different years in a problem-based learning environment[Elektronik Versiyon]. *Instr Sci* (2011) 39:171–188. DOI 10.1007/s11251-009-9123-8
- Liou, H. C. (2001). Reflective practice in a pre-service teacher education program for high school English teachers in Taiwan, ROC [Elektronik Versiyon]. *System*, 29, 197–208.
- Luik, P., Voltri, O., Taimalu, M. & Kalk, K. (2011). On the use of student teacher blogs during teaching practice. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 11 (2011), 165–169
- Mewborn, D. S. (1999). Reflective thinking among preservice elementary mathematics teachers [Elektronik Versiyon]. *Journal for Research in Mathematics Education*, 30 (3), 316 – 341.
- Mezirow, J. (1991) *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New Directions for Adult & Continuing Education*, 74, 5–12.

- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.
- Minott, M. A. (2008). Valli's typology of reflection and the analysis of pre-service teachers' reflective journals. *Australian Journal of Teacher Education*, 33(5), 55–65. <http://ajte.education.ecu.edu.au/issues/PDF/335/Minott.pdf> adresinden 20 Nisan 2010 tarihinde edinilmiştir.
- Moon, J. A. (1999). *Reflection in learning & professional development: Theory & practice*. London: Kogan Page.
- Moon, J. A. (2006). *Learning Journals: a handbook for reflective practice and professional development*. London: Routledge.
- O'Connell, T. S., & Dymont, J. E. (2004). Journals of post secondary outdoor recreation students: The result of a content analysis [Elektronik Versiyon]. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 4(2), 159–172.
- Perschbach, W.J. (2006). *Bloggng: an inquiry into the efficacy of a web-based technology for student reflection in community college computer science programs*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Nova Southeastern University, Graduate School of Computer and Information Sciences, (UMI No. 3206012)
- Saban, A. (2004) *Öğrenme ve öğretim süreci yeni teori ve yaklaşımlar*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Savran Gencer, A. (2008). *Professional development of preservice biology teachers through reflective thinking*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Schön, D. (1987). *Educating the reflective practitioner: Toward a new design for teaching and learning in the professions*. San Francisco: Jossey Bass.
- Semerci, Ç. (2007). Öğretmen ve öğretmen adayları için yansıtıcı düşünme eğilimi (YANDE) ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7/3.
- Strauss, A.L. & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research, grounded theory procedures and technics*. London: Sage Publications.
- Sumsion, J. & Fleet, A. (1996). Reflection: Can we assess it? Should we assess it? [Elektronik Versiyon] *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 21(2), 121–131.
- Thorpe, K. (2004). Reflective learning journals: From concept to practice [Elektronik Versiyon]. *Reflective Practice*. 5 (3), 327-343.
- Tok, Ş. (2008). The effects of reflective thinking activities in science course on academic achievements and attitudes toward science. *Elementary Education Online*, 7 (3), 557-568.
- Ünver, G. (2003). *Yansıtıcı düşünme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Xie, Y., Ke, F., & Sharma, P. (2008). The effect of peer feedback for blogging on college students' reflective learning processes [Elektronik Versiyon]. *The Internet and High Education* 11(1), 18-25.

- Xie, Y., & Sharma, P. (2004). Students lived experience of using weblogs in a class an exploratory. *Association for Educational Communications and Technology*.
- Wessel, J., & Larin, H. (2006). Change in reflection of physiotherapy students over time in clinical placements [Elektronik Versiyon]. *Learning in Health and Social Care*, 5(3), 119–132.
- Williams, R. M., Wessel, J., Gemus, M., & Foster-Seargeant, E. (2002). Journal writing to promote reflection by physical therapy students during clinical placements [Elektronik Versiyon]. *Physiotherapy Theory and Practice*, 18(1), 5–15.
- Wilson, J., & Jan, W. L. (1993). *Thinking for themselves developing strategies for reflective learning*. Australia: Eleanor Curtain Publishing.
- Yang, S. H. (2009). Using blogs to enhance critical reflection and community of practice [Elektronik Versiyon]. *Educational Technology & Society*, 12(2), 11–21.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.